

Václav Kahuda
PRÁM

Prám

Vyšlo také v tištěné verzi

Václav Kahuda

Prám – e-kniha

Copyright © Druhé město – Martin Reiner, 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Kdo jsi, když se nikdo nedívá?

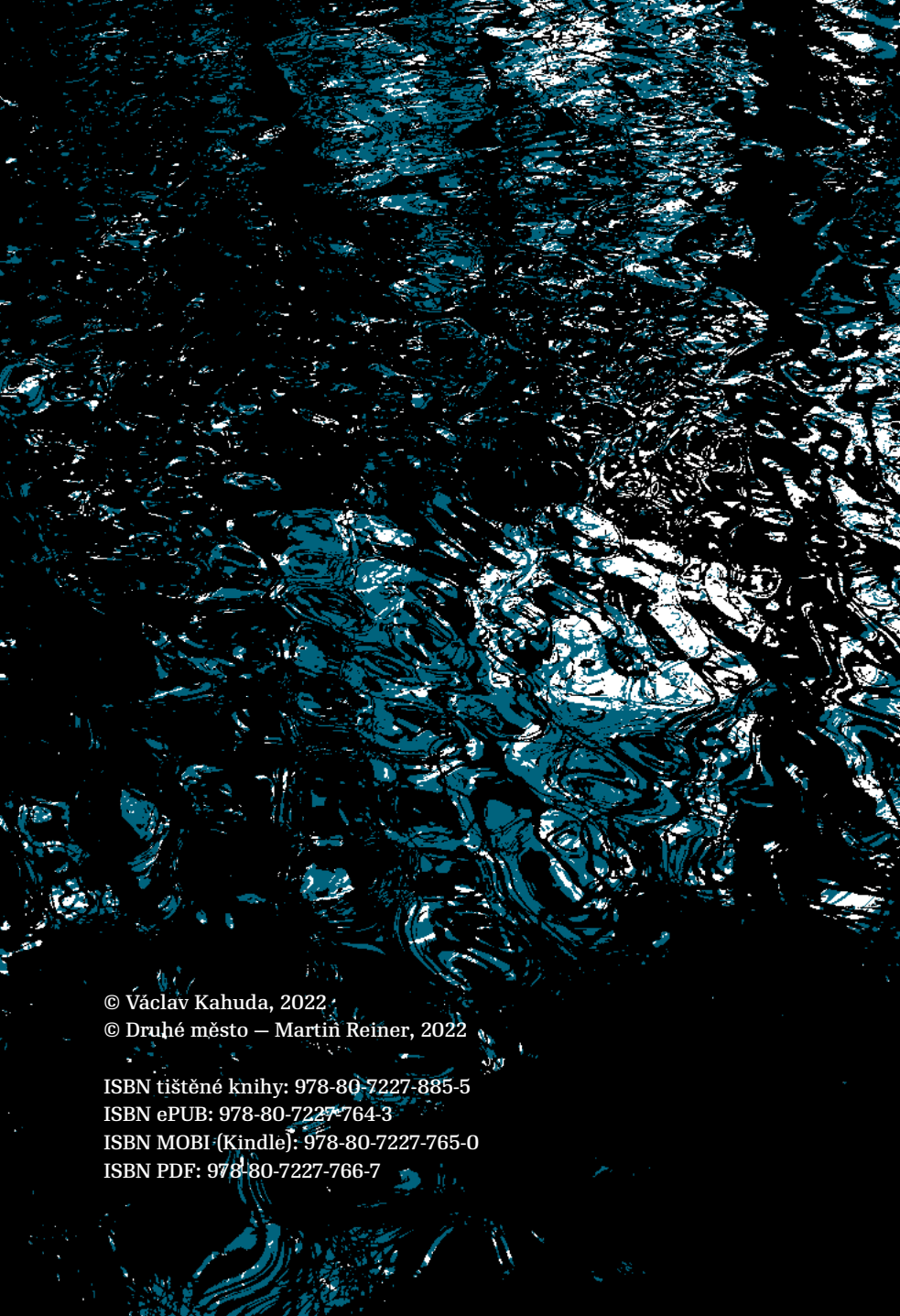
(nápis na zdi)

Václav Kahuda

Druhé město
Brno 2022

PA

RAM

© Václav Kahuda, 2022

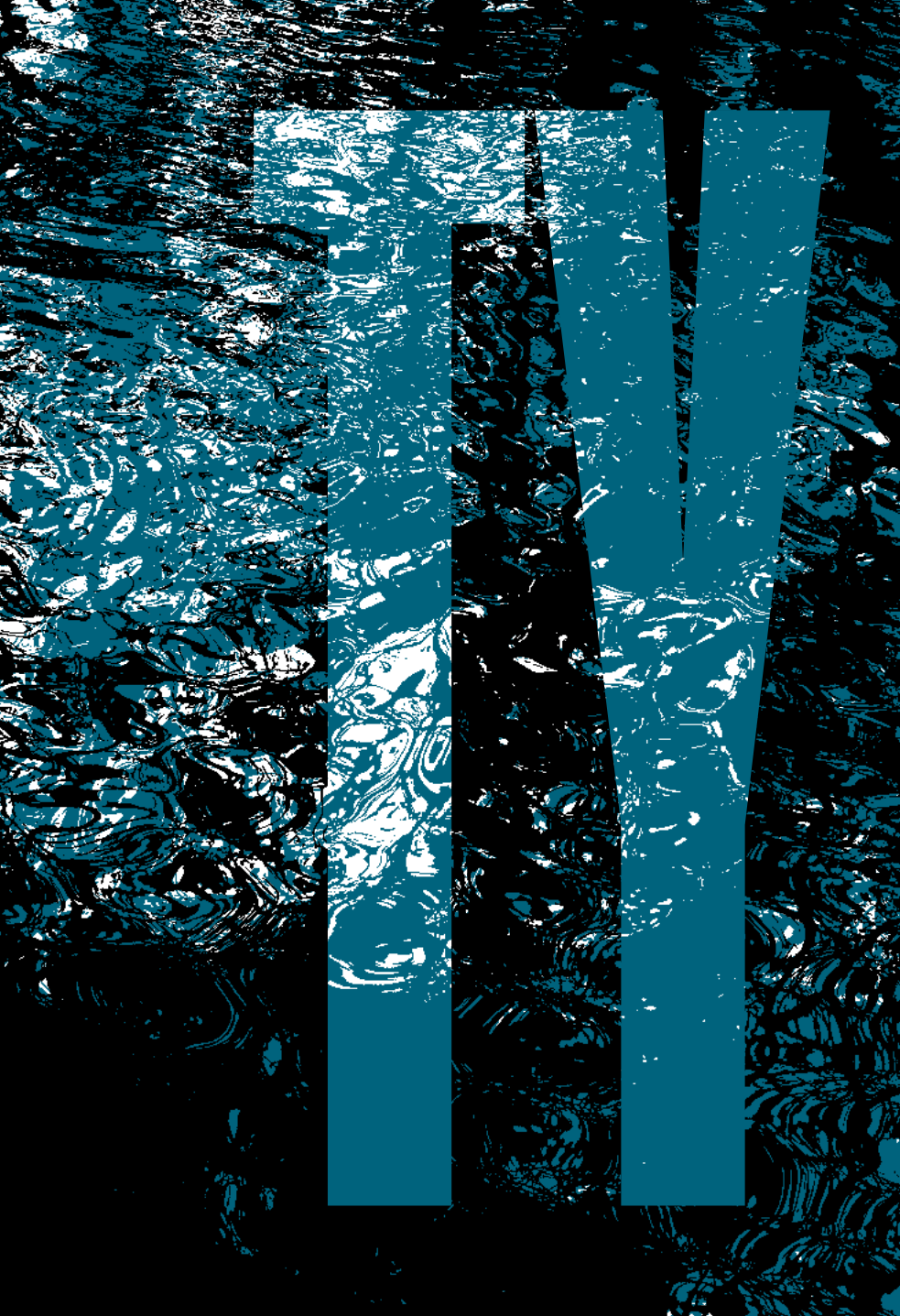
© Druhé město – Martin Reiner, 2022

ISBN tištěné knihy: 978-80-7227-885-5

ISBN ePUB: 978-80-7227-764-3

ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7227-765-0

ISBN PDF: 978-80-7227-766-7

TV

(kapitola první)

9

Nic jiného nežli verandu jsem si vlastně nemohl vybrat ke svému zkoumání. (...) Posadil jsem se opatrně na otoman, starý a zčásti odřený, a pustil jsem se do špekáčku. Přitom jsem bystře pozoroval své okolí.

Petr Hrbáč

Tramvaj kodrcá po nábřeží, květnová noc se dere do pootevřeného okénka, závany syrových vůní od řeky mi hladí tvář. Nasávám to jaro přímo do mozku, tohle město mi putuje skrz chřípí a v chladivých mapách se ukládá do vědomí. Světla z protějšího břehu se rozstříkují po hladině a putují spolu se mnou, nesena proudem. A tahle chvíle, jako každá jiná, odtéká mimo čas.

Míjíme Mánes, vodárenskou věž a v okamžiku, kdy ocelová kola zarachotí na křižovatce u Národního divadla, pohlédnu na Hrad, na tu osvětlenou letadlovou loď, plující v nočních mracích. Stočím zrak na velká okna na nároží – a vzpomínka otevře dlouhou chodbu, podzemní dóm v krasových jeskyních minulosti. Ten tunel je dlouhý třicet let:

Pamatuji si dobře ten večer. Byl prosinec 1989. S kamarádem sedíme v kavárně Slavii u rohového stolu. Po nábřeží, na průčelí Národního divadla, honí vítr velké vločky sněhu. V záři reflektorů, které osvětlují

bronzová trojspřeží vysoko nad našimi hlavami, vypadají rozlehlé prostory zimního nebe, jako by protékaly okolo velkých oken kavárny, okolo nás, jako černá, lesknoucí se řeka... Negroidní teplý číšník nám přinesl sklenky fernetu a šálky vonící kávy... Praha je polepená plakáty... Kolega mi vypráví, jak před dvěma lety pracoval jako kotelník v paláci na Pražském hradě, kde v bývalém Ústavu šlechtičen je umístěna takzvaná V. správa ministerstva vnitra, tzn. ochrana vládních činitelů. Někdy na jaře roku 1987 přinesli dva „šedí“ důstojníci balíky spisů ke spálení. Svázané žoky kartotéčních desek položili na drátěný ocelový pás a sledovali, jak je spolu s drceným uhlím pomalu odnáší do topeniště. Když balíky vzplály plamenem, spokojeně odešli. Kamarád ihned po jejich odchodu pustil hydrant a uhasil plameny... Když rozevřel desky spisů, mohl číst stovky a tisíce stran zpráv od sledovacích skupin, výslechové protokoly, prostorové odposlechy a na stroji přepsaná telefonická hlášení agentů nasazených do prostředí. Těch několik málo jmen neustále zmiňovaných ve vysílání takzvané Svobodné Evropy se stereotypně opakovalo ve všech zápisech, příjmení Havel bylo zastoupeno tak často, že fungovalo jako odosobněná prázdná fráze. Kemo se významně odmlčel, já napjatě čekal na pokračování. Když nic nenásledovalo, zeptal jsem se: „A co jsi s těmi materiály udělal?“

Kolega mlčel, jen sklopil oči a trochu zčervenel. Pochopil jsem, nemám se ptát. Každý z nás se stydí, když udělá něco špatného...

Abych přerušil rozpačité ticho, dávám k dobru historku, kterou mi předal jeden známý, jehož strýc pracuje na správě SNB Praha. Kdesi tam v blocích budov mezi Bartolomějskou a Konviktskou ulicí měli Sověti,

rozuměj ruští poradci, umístěn celý štáb, kanceláře a bezpečné, proti odposlechu zajištěné prostory. Nedávno, po složení nové vlády a oznámení kandidatury Václava Havla na funkci prezidenta republiky, během pár dní demontovali své kanceláře, vzali prý s sebou i všechna ostění, elektroinstalaci a podlahy. Byl tam prý paralelní, před očima nezasvěcených skrytý štáb, který řídil průvod a zásah silových složek 17. listopadu na Národní třídě. Takle informace ukazuje na něco, co zůstane navždy „smrtným“ tajemstvím pro jeho nositele. Tajemství a strach si tehdy mlčky podaly ruce. Tu noc jsme oba pocítili dotek rázových vln, to okolo nás protékal proud neznámých vysokých energií... Obrovský had se svlékl ze staré kůže.

Májový déšť zkrápí okna tramvaje, světlo pouličních lamp pomalu teče jak slzy a v duši mám smích a pláč. Hluboké koryto trati vede podél temných stěn domů u Karlova mostu, na nároží kláštera křižovníků stojí modrý lesknoucí se přelud, sportovní vůz Bugatti Veyron. Před staletími zde v těchto místech, za hradbami, u bahnitého břehu, bydlel městský kat. V jakém místě na sinusoidě času je naše doba? Celé trvání existence první republiky a následujících krvavých let druhé světové války se vejde do současné periody, do nynějšího socioekonomického cyklu – jak někteří říkají. Tehdejší nejasná tušení a podezření se během let po převratu vykreslila na osobních příbězích tehdejších aktérů a na tváři celé společnosti. Čas hýbe prostorem. Reliéf dna, mělčiny a meandrující řečiště, zrádné tůně slepých zámeřů, dobrých úmyslů, ušlechtilých pohnutek, chtivosti a zrady. Příběh naší minulosti se slévá s vyprávěním okolních národů a v mohutných kontinentálních

veletocích putuje k moři globální budoucnosti. Už teď je slyšet nadcházející věk, drnčí a chvěje se vysokofrekvenční zpěv uvnitř našich kostí.

Asi před dvěma lety jsem se zúčastnil jedné diskuze v Mlýnské kavárně na Kampě. Brýlatý historik z Ústavu pro studium totalitních režimů mi sdělil, že mají v držení listinu datovanou rokem 1977. Je zde usnesení z předsednictva Ústředního výboru komunistické strany, na jehož základě mají složky ministerstva vnitra přísně zakázáno zatýkat přední členy právě vzniklé Charty 77... Debatovali jsme tehdy, jestli to má souvislost se „třetím košem“ helsinských dohod...

Když jsem zmínil, že nedávno hovořil v televizi bývalý důstojník tajné policie Zifčák, který spolu se svými kolegy zavedl v listopadu 89 průvod demonstrantů na Národní třídu, v roli „mrtvého studenta“ eskaloval proces společenské přeměny a nyní ukazoval na kameru své krycí doklady, pas a letenku do Moskvy, které měl použít (a nepoužil, instinktivně se obáváje o svůj život) po ukončení své mise na sametových událostech... Doposavad se kontrolující historik vybuchl prudkým hněvem a mumlaje nenávistně jméno dotyčného, počastoval ho bezmocně: „To je takovej primitiv! Hovado!“

Tehdy mi nebylo jasné, proč se tak rozuřil, ale dnes už to vím. Smutný klaun na tomto zneklidňujícím detailu z našich novodobých dějin tuší strašlivou pravdu – svůj produktivní, mužný věk věnoval pošetilým hrám na dětském pískovišti...

Přestalo pršet. U Filharmonie, na náměstíčku mezi fakultami, je vidět, jak nad řekou teče ještě jedna Vltava – z hladiny stoupá pára. V mlžném oblaku svítí lam-

py na mostě jak majáky na moři. V paprscích protéká kalná, vlhká tma... Vzpomínám na tu dobu, kdy jsme s kamarády, v oprýskaných kožených bundách, chodili od hospody k hospodě, Praha byla ježatá rezavým lešením a prkennými podchody u opršelých chrámů. V rukou jsme drželi Zápisky Malta Lauridse Brigga, v pěstích jsme měli ukrytý železný kříž, ze sluchátek walkmana nám zněli Sex Pistols, Bob Marley a Clash. Za staženými roletami v podloubí staroměstských domů byly sklady ŘEMPO, anebo babím pachem prostoupené „zasedačky“ uličních výborů. Domácí kapela Letadlo k nám tehdy přinesla „novou vlnu“. Ve vzduchu byl cítit pohyb doby. Něco bylo tak veliké a tak blízko, že tomu nebylo možné pohlédnout do tváře.

Nemůžu jinak, otvírám telefon a hledám na webu tu fotku, v ní je zřetelně vidět klíč k posledním třiceti létům naší nové historie. Tady, ano, to je ona – rok 2014, krematorium, poslední rozloučení s bývalým předsedou Státní banky československé. Jsou zde takřka všichni. Přišli, dobře si vědomi hlubokých vazeb, příslušnosti k jedné specifické, velmi přísné minulosti. Stojí zde vedle sebe – starý myšák s věčně udiveným zvednutým obočím (bývalý generální tajemník komunistické strany), vedle něj se usmívá jak kočka Šklíba (bývalý předseda pravicové partaje, bývalý premiér a bývalý prezident republiky), je zde (stejně bývalý) velitel StB a náměstek ministra vnitra, hlavní osoba převratu v roce 89, nyní zajišťuje bezpečnost největších finančních a investičních korporací. To jsou ti bělovlasí staří „kmotři“ a za nimi stojí šedovlasí padesátníci (gorilí alfa samci se stříbrnými hřbety), muži u moci, klony zemřelého, nositelé kontextu. Do jednoho to jsou miliardáři zaměstnávající ve stovkách jimi ovládaných firem

desítky tisíc lidí... Mají moc, ale vrásky obav v jejich stárnoucích tvářích dávají poznat, že cosi ještě většího než oni, to bezejmenné, má jejich srdce ve svých dlaních.

Z rozjímání nad živými mrtvolami mne probral zvýšený hluk v tramvaji. Několik postav se shluklo u jednoho cestujícího. Přes uličku hledím na zhrouceného mladého muže. Pod sedačkou pomalu roste kaluž jakési krvavé tekutiny plné hnisu. Muž těžce dýchá, ale překvapivě lehkým, zdánlivě bezstarostným hlasem odpovídá na vylekané dotazy. „Né, to je dobrý, asi jsem se trochu škrábnul někde. Né, je mi fajn, to nic není. Díky.“ Závan vzduchu ke mně přinesl strašný zápach hnijícího masa. Najednou si všímám, že má obludně oteklou jednu nohu, mokré fáce mu lezou ze sportovních kalhot. Mladá cikánka volá na celou tramvaj „Zavolejte mu sanitku!“ a jemu soucitně hlasitě šeptá do ucha „Nechceš se napít? Chceš kolu? Na, vem si.“ Řidič vylezl z kukaně, zhodnotil situaci, vrací se a opravdu volá dispečink. Mladý bezdomovec přerývaným hlasem tiše protestuje. Je poznat, že ho rozsáhlá sepe prostupuje až na samu hranici života. Má otravu krve. Sotva dýchá, a přesto lehkým hlasem se snaží – sám sobě i druhým – dokázat, že pouhou ignorancí lze dosáhnou zrušení nepříjemného faktu. Ale už se mu to nedaří. Je slyšet příjezdějící sanitku, řidič a několik dalších cestujících pomáhají mladíkovi vstát a podpírajíce ho s ním sestoupí na chodník. V modrém světle majáků ho přebírají zdravotníci v kombinézách. Řidič se vrací a v chůzi si svléká gumové rukavice. Odjíždíme, v zatáčce u „brutálního“ hotelu InterContinental zaskřípe ocel v kolejišti. Ještě mi v uších doznívá ten bezdomovcův lehký tón, oduševnělý inteligentní bezstarostný

hlas a čvachtání mokrých fáčů v rozříznuté botě. Ve vzduchu se pořád vznáší pach hrůzy a na podlaze tramvaje zůstaly krvavé šlápoty. Otvírám okno a pouštím dovnitř jarní, všeobjímající noc.

Řady lamp v křovinách nahoře na pláni rámuji obzor, tramvaj duní na mostě a katedrála na Hradě jak křižník pluje staletími, v proudu času. Z tunelu pod Letnou vyjíždí autobus plný klimbajících cizinců. Čekáme na křižovatkce, někteří Japonci za kouřovým sklem neváhají a filmuji vnitřek naší tramvaje. Co si asi odnášejí domů tito vzdálení cizinci? Pohyblivé obrazy domů, ulic a náměstí. Věže kostelů a fasády paláců. Sami pak sedí ve svých městech, domech a ulicích. Obrazy světa se odrážejí v jejich očích. Lidstvo hledí samo na sebe. Města se navštěvují, létají vzduchem a plují na mořích. Semena měst.

Vystupuji na konečné. Stromovka. Tramvajový vůz pomalu krouží mezi kmeny na smyčce kolejí, zastavuje vedle kolegy, řidiči rozsvěcí v kabinách, jdou si ven zakouřit... Znovu začalo pršet. Déšť tiše šumí v mladém listí. Světla podél cest se táhnou do dáli v zamlženém vzduchu. Nasazuju si kapuci a pod mými podrážkami skřípe písek. Jdu a z nitra parku zaslechnu skřehotání žab. Nějaký pták zakřičel vysoko v povětří. U Planetária poblíkávající poutač zve na virtuální cestu dalekým vesmírem. Procházím vonícími keři. Pod lampou, která rozsvítila korunu mladého kaštanu, je vidět, jak se na zelených velkých listech, na těch průsvitných rukách slévají kapky vody a v těžkých krůpějích stékají na zem, rozstříkují tam spadlé květy, jak se větévky a oblásky samy organizují, ukládají se podle své velikosti

a energie padající vody do obrazců, do slov, kterými k nám promlouvá svět... Velká maketa planetárního modulu vystoupila ze stínu stromů. Apollo 11 se stříbrně třpytl v tichých oponách padající tmy. Kdesi v dálce, za řekou, začal zpívat slavík. Zachvěl jsem se zimou a dotekem nezměrného života.

Jdu organickou nocí, zárodečné ticho je plné ruchů, šelestů a tikotu. Cvrkání v korunách stromů, nenápadné a rychlé přesuny ve stínu křovin. Park je liduprázdný, jen v nočním bistru kdesi u Výstaviště hraje hudba... Je mi, jako bych v těch tmách čekal sám na sebe, jako bych byl jen jeden z nás, některý druhý. Così velkého na mě vzpomíná, uprostřed mozku, na dně mysli. Ano – už jsem tam, v místech na rozhraní, tam, kde končí myšlenky a začínají instinkty, pudová hnutí plná nezměrné energie. Pohyb těch mamutích vln je znát na rozrušených smečkách pocitů, které se rozutíkaly po nervových drahách v mém těle. Hladové emoce zaplavily hormony mou hlavu a pohlaví.

Vybavil se mi nedávný večer, kdy jsem s přáteli seděl v kavárně u jednoho stolu. Hovor byl plný témat o umění a vědách, společenské problémy se logicky samy formulovaly, jak létaly od jednoho k druhému, a každý z nás opravil a redukoval některé nepřesnosti a výstřelky, až nakonec se vše překloupilo do čiré absurdity, do sémantických přesmyků – a nás zachránil všeobecný smích. Tu jedna dívka, vlastně již mladá žena, si upravila na sobě kabátek a my s překvapením zahlédli její lehce vzdutý život. Čekala dítě! Naše jinak čisté mužská společnost byla ohromena tím prostým faktem. Zmlkli jsme, zasaženi přítomností tajemství... Nastávající mladá matka se usmála, dojatá naším překvapením, a odvedla řeč od svého vzepjatého břicha. Jeden

z přátel, který právě přišel ke stolu a jehož jsme delší dobu neviděli, se tiše posadil a lehce zrudlý ve tváři nám ukázal video na svém telefonu. Tiše utrousil, zalykaje se štěstím: „To je můj kluk.“ Na obrazovce mobilu se spokojeně převalovalo malé miminko a něco si pro sebe broukalo. Otec, který ten snímek natočil a nejméně stokrát již viděl, sledoval video s námi a jeho jindy tak kontrolující se distingovaný hlas se prolomil do láskyplného, mazlivého šeptání. Šťastně chroptěl.

Jdu pod lampami, v tichu skřípou mé kroky na mokřím písku, klesám nocí na dno parku. Pod setmělou oblohou vodou napité mraky courají svá roztrhaná břicha, jejich mokré opony vstupují do záře města a to světlo tiše padá do kaluží ježící se deštěm – čeká na mě můj dávno prožitý čas... Stejně jako můj kamarád, mladý otec zalykající se štěstím nad svým novorozeným synem, i já jsem přeřadil na jinou hladinu vnímání. Tedy emoce to provedly samy, nikdo se mě neptal. U černých, lesknoucích se hladin rybníků uprostřed parku mne zaplavil oxytocin, zastavila mne a prostoupila nekonečná něha. Zíral jsem před sebe jak zasažený měkkým, sametovým bleskem. Krvavá, těžká chvíle, sáhla na mne krásná smrt. Vzpomínka přišla jako noční motýl, který tiše, sám stín uprostřed stínů, přepadne květ. Někam doprostřed mozku se napojil sosák z minulosti. Předě mnou se otevřel tunel, kterým kdysi protékala touha:

Rok 1979, chata na konci vesnice, na dohled od řeky. Tělo dosud spí, ale vědomí už pomalu do něj klesá, noří se a rozsvěcí rudou tmou krve. Je letní ráno na začátku prázdnin. Tichý rozbřesk v růžových keřích zlatne zpěvem ptáků. Mladé slunce stoupá nad obzor, příliv světla

protéká plaňkami plotu, prozařuje zelená stébla trav... Jdu k řece. V zátocině se tmí obrovité topoly a olše, jejich rozpřažené, bouřemi zkoušené větve ukrývají ve stinných bažinatých březích a slepých říčních ramelech porosty temně zelených ostríc a ztepilých netykavek. Dužnaté, přerostlé šílenství rostlin vydává melancholický, sladce mrvolný pach. Mastné bahno je vroubené stěnou dvoumetrových kopřiv, ze kterých při každém pohybu vzlétají mračna komárů.

Od dětství zde dostávám strach z černého vlka. Cítím jeho blízkost. Bojím se ho, a proto musím jít srát k vykotlanému kmeni prastarého topolu. Je to blesky osekáný mohutný komín plný trouchniviny a na jeho kmeni se antracitově třpytí hemžící se těla velkých mravenců... Ticho je vroubené korunami mohutných stromů. Žije tu ledňáček a lasice hranostaj. Veliká užovka stromová v trávě pomalu polyká tučné žáby, vykloubenou čelist navléká na poslední cukající blanitou nožku.

Les pojednou končí, procházím mlázím a vstupuju na sluncem zalité Kinčlovo pole. Zde prý země rodí ty nejlepší brambory... Cítím v týle, že divokost se blíží. Dnes se už nebojím, rozeběhnu se postrčený nějakou dospělou, nelidskou silou, zavýsknu a přeskočím v kopřivách ukrytý zkamenělý kmen... Vylétnu ze stínu lesa a dopadnu nohama na sluncem sálající bramborové pole. Così do mne vstoupilo... Nad polem se horkem vlní vzduch. Přeskakuju řádky a utíkám... Skáču do krajiny jak do hlubokého moře. Odhazuju triko a sklepávám na zem trenýrky. Nahý utíkám stříbřitou hladinou zelených polí. Dlouhé vousy obilí mne šimrají na pohlaví... Jsem dozrávající čtrnáctiletý klas.

Zaskučím radostí, zavýsknu, ale tu pojednou zahlédnu lidskou tvář, která se zvedla nad klasy a rozhlíží se okolo sebe. Nevidí mne, opět se sklání a mizí mi z dohledu. Neváhám a rozutíkám se tím směrem. Lán končí a pole přetíná písečná úvozová cesta. V trávě jakýsi chlapec opravuje jízdní kolo, zřejmě nasazuje spadlý řetěz. Zastavím se na kraji travnatého břehu, a vtom se ten neznámý hoch ohlédne a vyděšeně se mi zahledí do tváře. Je nezemsky krásný, vypadá jak božská bytost. Chlapec v úleku zalapá po dechu a já najednou zahlédnu v jeho tváři jemné dívčí rysy. Zapomínám na vše a radostně se vrhám na něj. Musím si ho pořádně prohlédnout, musím ho držet v náručí... Andělská bytost slabě vykřikne a začne se mnou zápasit o svoji svobodu. Já mu nechci ublížit, svírám jeho útlé ruce a zalehávám vzpínající se trup. Cítím, jak mu strach dodává sílu, je jako zvířátko, které chce utéct... Pojednou hoch znehybní a jen prudce oddychuje. Dlouhé medové vlasy má rozházené po tváři. Hladím mu obličej a dívám se do jeho temně modrých očí... Mlčíme oba, prudce oddychujeme. Každou molekulou svého těla cítím teplo a blízkost... Zvedám se ze země a dávám mu volnost. On si oprašuje šaty a pak se na mě podívá. Na tváři mu zahraje lehký smích a zeptá se: „Ty jseš blázen?“

Poprvé zaslechnu jeho hlas a rozpoznám v něm dívčí tóny. Pozorně se na něj zadívám a chytnu ho za zápěstí. Dívám se mu zblízka do očí, a tu k vlastnímu překvapení plačtivě zavyju náhlým poznáním. Je mi, jako bych se probral ze sna, jako by mi z očí spadla mlha. Vidím před sebou snad jedenáctiletou dívku, ještě neprouzenou vílu. Její útlé chlapecké tělo skrývá v sobě křehkou dívčí jemnost. Nemůžu vydržet se jen tak dívat na tu krásu... A tak ji k vlastnímu překvapení políbím

na zápěstí. Pouštím ji ze svého zajetí a se zpěněnou krví v žilách odstupuji a hledím na ni jak na tajemný idol.

Ona se usmála a jakoby do sebe zamyslela, pokývala hlavou a tiše, bezhlesně zaplakala. Podívala se na mě a zpěvavě se zeptala, vrtíc u toho nad sebou a nade mnou hlavou: „Pomůžeš mi nasadit řetěz?“ Mlčky přikleknu ke kolu a dvěma naučenými hmaty vrátím olejnaté hroty na svá místa. „Na, otři si ruce,“ podává mi hadřík, který vyndala z brašničky pod sedlem. Líbám jí prsty, lížu útlé paže, dotýkám se jejích uší. Hladím jí a rovnám rozcuchané vlasy.

Moje mlčenlivost se jí zřejmě líbí. Ale já opravdu nemohu artikulovat. Jsem jako zvíře, němý. Jen dýchám a veškerou komunikaci obstarávám tělem, tváří a očima. Vrtí hlavou, dívá se na mě a potom říká: „Pomůžeš mi odtlačit kolo támhle do té rokle?“

Kývu hlavou a společně vedeme kolo po travnaté mezi. Před námi se z obilných lánů zvedá kadeřavý ostrůvek akátového háje. Nikdy jsem tam nebyl. Nikdo tam nechodí. Žádné cesty tam nevedou... Dívka se mi opatrovatelsky dívá do tváře a úpěnlivě se pohledem vyhýbá krví nalitému dospělému masu, které se mi toporně klimbá mezi nohama... Jako bych byl vážně nemocný, bere mě za předloktí a zadýchaně mi třesoucím se hlasem povídá: „Pojď tam dovnitř, pod stromy, tam se ti udělá dobře.“

Plačtivě kývu hlavou... Dívka rozhrne akátové větve a před námi se otevře hluboká rokle, na jejímž dně je travnatý plácek ukrytý v jemném, dýchajícím stínu stromů. Scházíme dolů po úzké pěšině, kterou zde vyšlapala zvěř. Klesáme pod hladinu polí, jsme ztraceni zrakům okolí, jsme žíhaní stínem a sluncem jako dva

mladí tygři. Cítím její opatrovnickou něhu, chová se ke mně jako k dítěti či k plachému zvířeti. Jakmile mne pohladí po tváři, schoulím se jí k nohám a propuknu v žalující pláč a vytí. Pohlavní šílenství mne obrací naruby. Zuřím touhou. Vyčítám světu, který v mých očích zastupuje teď ona, léta osamělé touhy po blízkosti, po nějakém nevědomém splynutí. Hluboko v hrudi dusím řev a hladím ji po nadzemské tváři... Ona, cosi v ní, se rozhodla, sundala si pruhované námořnické tričko a přivinula mou těžkou, zpocenou hlavu na svou chlapeckou, plochou hrud'. Žízňivými rty hledám terče bradavek. Kojeneckým reflexem saju a cítím, jak ona, tažena stejnou pravěkou silou, semkla hýždě a pomalu, krátce škube pánví a překvapená tou slastí zatíná mi nehty do vlasů... Pojednou oba ztuhneme a neznámý podnět, hluboký impulz nás přinutí, abychom od sebe na chvíli odstoupili. Krev mi buší ve spáncích... Dívka si stoupá ke skalní stěně, rozpráhne paže a rukama se zaklesne do puklin. Dívá se na mě a já vidím, že je ukřižovaná. Pokleknu a stáhnu jí z boků plátěné krátké kalhoty a spodní prádlo... Něhu cítím, nevýslovnou hebkost, když prsty opatrně objíždím dojemně lysou jizvu pohlaví. Jak ji hladím a líbám na dlouhých, útlých stehnech, ve slabinách – bříškem prstu nahmatám uvnitř meruňky tuhé masité jádérko. Ona plačtivě zaprosí a já polekaně vstávám a dívám se na její planoucí krásu... Leháme si na travnatou zem uprostřed rokle, držíme se za ruce a hledíme, jak letní oblaka putují modrou oblohou. Cítím laskavé teplo planety... Vystříkl jsem svou duši do nebe! Bože, taková něha!

Nastal večer, slunce klesá do lesů za řekou. Poslední pa-prsky natahují naše rudé stíny v prachu, na křižovatce

polních cest... Jsme na širokém temeni kraje, stojí zde barokní kaple postavená v dobách moru. Dvě obrovské lebky ze stářím zčernalého pískovce ukazují marnost lidského žití. Z prázdných očních důlků, z puklých mozkoven lezou kamenní hadi a žáby... Ty dvě obří hlavy hledí do kraje, do lesů za řekou... Doprovázím dívku za kopec, na dohled domům na kraji vesnice. Už je tma... Dívka má jasný zrak a její řasy pod mými polibky, její oční víčka mne měkce tlučou jako křídla motýlů. Povídáme si mlčením. Naše myšlenková shoda je na prostá... Cítím, že myslí ze stejného místav časoprostoru jako já.

22

Nikdy jsem ji už nepotkal. Druhý den jsem ji hledal v rokli, v polích, procházel mezi domy, po návsi a na humnech, okolo zahrad a dvorů velké, mně neznámé vesnice za kopcem. Nakonec jsem zlíbal v prachu cesty otisky pneumatik jejího kola.

Jsem zpátky? Stojím uprostřed cesty, na břehu rybníka. Rudé srdce duní životem v mém hrdle. Ve spáncích mi tluče horká tma. Tahle vteřina, kdy jsem uprostřed chůze na okamžik zastavil – ta chvíle měla v sobě ukrytých čtyřicet let. Jak jsem mohl zapomenout na tu dívku? Tu rokli bych určitě našel ještě dnes, ale nic by tam nebylo. Všechno, ty krásné okamžiky byly ukryty kdesi ve mně, v sarkofágu na dně mysli. Čekala na mne v místech, která nejsou hrobem, ale dveřmi, prahem... Tam někde končím, anebo začínám.

Co to bylo, jako by se na můj mozek napojila nějaká obrovská pradávna mysl? Tolik jsem toho přeci prožil, předtím i potom, ale ta rokle je kdesi mimo čas... Jsme zapsáni ve stěnách světa.

Tolik řetězících se prožitků, jako bych jel výtahem v domě, který má tisíce pater, a já mám klíč pouze k některým dveřím. Zabolelo mě v koulích, zatnul jsem pěsti:

Tunelem času vidím, jak desetiletý utíkám po schodišti domu, parta směřících se dívek mi vzala kšiltovku, moji oblíbenou „esesáckou“ čepičku. Měl jsem na sobě džíny, na které jsem si značkovacím fixem nakreslil hvězdy a hákové kříže, lebky a zkrřížené hnáty. Otec se hněval, dětské levi strauss mi přivezl ze Západního Berlína. Dívky jsou vytáhlé a robustní, hormonální hry v jejich tělech spouštějí pubertu a jejich mentální stav je chvílemi psychotický. Volají na mne: „Ukaž nám čůráka a my ti vrátíme čepičku.“

Jedna z dívek stahuje druhé z boků kalhoty a ukazuje mi její holý zadek. S pláčem utíkám až nahoru do osmého patra a ukrývám se na žebříku u strojovny výtahu. Naslouchám, jak kdosi z dospělých otevřel dveře svého bytu a hrubým hlasem vykázal mládež z domu.

Jiná zas – jindy a jinde, je mi pětatřicet – mladá dívka z okruhu přátel, klečící na posteli, při dlouhé souloži zezadu mne nenápadně vyslýchala, byla zvědavá, s kterou z jejích kamarádek jsem „něco měl“. Měla úzkou, dobře osvalenou vagínu, a když jsem protahoval hlavu údu jejími pysky, kolikrát jsem hluboce chroptěl a zároveň tence kničel nosem, jak to bylo intezivní. Když jsem řekl nějaké dívčí jméno, její tělo zareagovalo – někdy pomalu a rozkošnický přirážela, aniž by měnila intenzitu a rytmus, při jiném jméně opovržlivě rychle přirazila do hloubky, zatleskala půlkama, až mě to zabolelo. Když jsem byl „vytěžen“ takřka dosucha, záměrně lhostejně jsem uvedl jméno dívky, se kterou jsem

měl ten čas silný, ale proměnlivý vztah. Blondaté dredy se zastavily, ohlédly se a mezi nimi se ukázala tazatelčina tvář, ztuhlá a sevřená žárlivostí: „Ta, jo? Dyť je to totální egoistka, požírá energii druhých!“

V duchu jsem si myslel: Děvče, tvoje slova platí stejně tak na tebe. Ale lichotilo mi, jak na sebe samice navzájem žárlí. Dredy se daly opět do pohybu, rychle a smutně, do hloubky a plačtivě, a nakonec tak bezmocně a zuřivě, že jsem měl pocit, jako bych ho strčil do ždímačky. Odnesla to tehdy uzdička a já pak následujících čtrnáct dní při každém močení sykavě proklínal ženské pokolení.

Krev mi buší ve spáncích. Zduřelé žíly zabořené v čase mne vzrušily. Pomalu kráčím podél rybníčků a mám tři nohy... Mezitím, co jsem vzpomínal, přestalo pršet. Osamělé kapky ještě tu a tam rozvlíní kruhy na vodní hladině. Rozlehlé prostory parku vydechují vláhu. V nočním tichu je slyšet, jak mladé výhonky větví, listy a stébla trav šťastně rostou, jak molekuly budují buněčná města.

Myslím na mladou ošetřovatelku v zoologické zahradě. Známe se krátce. Před očima mám její pevné hýždě ukryté ve tmavých punčocháčích. Obrisy kalhotek a její vzpřímené mladé tělo. „Ahhh!“ Seznámili jsme se zde, venčila vlkošedého velkého psa. Zkracoval jsem si cestu z Dejvic, vracel jsem se z hospody od přátel. Noční Stromovka byla liduprázdná, jen občas projel po cestíčkách červeně blikající cyklista... Její mladý pes mi zvědavě strčil čumák do dlaně. Potichu se přiblížil a já se zprvu lekl a pak, když pocítil jsem jeho hebkou srst, mne ta štěněcí důvěra dojala. Mladý dívčí hlas se mi omlouval a já, zasažen tou sympatickou opravdovostí,

jsem musel změnit směr a kráčet spolu s dívkou temným územím. Neviděli jsme si do tváří, ta část parku se nacházela mimo dosah pouličních lamp. Bylo to jak v nějaké rozhlasové hře – jen naše hlasy dávaly tušit charaktery postav. Seběmenší citová hnutí byla v té tmě přímým spojením mezi námi dvěma. Neměli jsme tváře, jména – jen naše dva principy, mužský a ženský, působily magnetismem skrze naše slova. Byla oslňující svou dívčí upřímností a nevinnou, nezáludnou opravdovostí. Ve svém věku jsem už samozřejmě znal tu zvláštní emocionální komunikaci dospělých žen, ty zámlky a nedorečení. To „ať se chlap vypovídá, to mu udělá dobře, pak se mu podívám do očí a bude tam, kde ho chci mít“. Její chlapecká zaujatost (vyprávěla mi o detailních poznatcích z chování a projevů kříženců psa a vlka) byla krásná v tom protikladu k ladným dívčím pohybům. Její siluetu jsem mohl letmo zahlédnout v matném odlesku reflektorů, když kdesi v dálce, na okraji parku, projel policejní automobil... Byli jsme dva hlasy, dvě nevinné duše a jako bychom se znali od pradávna... Tak jsme snad dvě hodiny rozmlouvali, prošli přitom celý park a břeh řeky, překonali lávku a okolo Trojského zámku doputovali až k zoologické zahradě. Tam poprvé vstoupila do světelného kužele pod lampou... Uviděl jsem ji a ona mi pohlédla do očí. Pak zase vkročila do tmy. Hleděl jsem na ni – a zlatnoucí zář prostoupila její tvář. Vyšlo v ní slunce, pro mne v té podivuhodné noci. Jen párkrát za svůj život jsem zahlédl v druhé bytosti to světlo hlubiny. Světlo dávno ztraceného ráje... Hleděl jsem na její dlouhé štíhlé nohy, na útlé boky v černých legínách, zíral jsem jako hypnotizovaný na opalizující hedvábnou větrovku skrývající pevná malá řadra a ona mi hleděla do tváře

a všechno ze mě četla... Ten večer jsem ji doprovodil až k bráně zoologické zahrady a rozloučil se. Letmo jsem se dotkl jejích tmavých, kaštanových vlasů. Ona šla na noční službu do pavilonu hadů. Dva dny nato jsem již pracoval jako brigádník při noční ostraze zoo.

Dešťové mraky odpluly a hvězdné nebe září v čistém vzduchu. Jdu na směnu, vystřídám kolegu podle naší dohody. Město za mými zády, hvězdy nad hlavou, rozsvícená okna domů a signály přistávajících letadel na obzoru — jsou jakoby ve mně a já v nich. Kde začínám a kde končím? Duhová třesoucí se hvězda — dívka a vesmír. Živá tma.

the 1990s, the U.S. economy has been

driven by a combination of factors:

1. **Technological Innovation:** The rapid

advancement of technology, particularly

in the fields of information technology

and biotechnology, has led to the

creation of new industries and the

growth of existing ones.

2. **Globalization:** The increasing

integration of the world economy has

allowed U.S. companies to expand

their markets and increase their

production capabilities.

3. **Consumer Spending:** The

growth of the middle class and the

increasing disposable income of

consumers have led to a strong

demand for goods and services.

4. **Government Policy:** The

implementation of policies that

encourage innovation and

investment in research and

development has played a

significant role in the economic

growth of the United States.

5. **Infrastructure Development:** The

improvement of infrastructure, such

as roads, bridges, and ports, has

facilitated trade and commerce.

the 1990s, the U.S. economy has been

driven by a combination of factors:

1. **Technological Innovation:** The rapid

advancement of technology, particularly

in the fields of information technology

and biotechnology, has led to the

creation of new industries and the

growth of existing ones.

2. **Globalization:** The increasing

integration of the world economy has

allowed U.S. companies to expand

their markets and increase their

production capabilities.

3. **Consumer Spending:** The

growth of the middle class and the

increasing disposable income of

consumers have led to a strong

demand for goods and services.

4. **Government Policy:** The

implementation of policies that

encourage innovation and

investment in research and

development has played a

significant role in the economic

growth of the United States.

5. **Infrastructure Development:** The

improvement of infrastructure, such

as roads, bridges, and ports, has

facilitated trade and commerce.

the 1990s, the U.S. economy has been

driven by a combination of factors:

1. **Technological Innovation:** The rapid

advancement of technology, particularly

in the fields of information technology

and biotechnology, has led to the

creation of new industries and the

growth of existing ones.

2. **Globalization:** The increasing

integration of the world economy has

allowed U.S. companies to expand

their markets and increase their

production capabilities.

3. **Consumer Spending:** The

growth of the middle class and the

increasing disposable income of

consumers have led to a strong

demand for goods and services.

4. **Government Policy:** The

implementation of policies that

encourage innovation and

investment in research and

ROKLE

(kapitola druhá)

Jest pravda jako zvěř a dlužno ji loviti v houštinách souvětí a v brázdách slova, někdy jako lišku v doupatech protirečnosti a smíchu jezevčíky důvtipu a kouřem pokory, jindy za teplého večerního soumraku jinotajů (v mlčení celé přírody, když táhnou sluky), neboť pravda je ve své podstatě divoká a plachá, znajíc člověka, ale i když se vzbouří a je neslušná, vystupujíc ze jha času a jako povodeň strhujíc mlýny obecné logiky a zanášejíc bahnem chudá předměstí vědy a umění, nebo jako oheň vyprskujíc do prostoru mastnoty a chlípnosti a pohodlí, šindeli přetvářky, myšinu mlsnosti a klepů, projektily vzpoury či lávu extase a rouhání: bývá nesrozumitelná. Mluvíme o koních, o dětech, o ptácích, o rybách, bůhví o čem, ale za našimi větami jako pod kobylkou houslí ozývá se nejen ta žíně a struna, bekot jehňat a ržání kentaurů, lkaní kukaček a doupňáků, nýbrž i duše dřeva a ono na povrchu červenavé, jako srdce uhlazené, ale uvnitř prázdné a tmavé vězení naší touhy...

Jakub Deml

Stojím uprostřed lávky, pode mnou se valí divoká voda. V nohách cítím, jak vibruje ocelová konstrukce, doznívá v ní energie mých kroků. Hledím ke kořenům velikého

stromu. Zkroucená pleteň silných kmenů drží břeh řeky. V těchto místech, na plochých kamenech, na písčíně dotýkané živými proudy – zde jsem byl několikrát zachráněn mladými ženami. Dlouhé roky oddělují ty barevné noci, ale pamatuji tu prozářenou blízkost. Ty hlasy, šepot a vůně.

Zde jsme společně spočívali na rozhraní. Já i ona jsme přišli navzájem k sobě, v očích své obrazy touhy, a zde jsme se setkali. V těchto místech jsem se díval skrz skutečnost, která byla průhledná. Spojily se světy vnímání.

Jak to bylo jiné, cizí a nefunkční, nemožnost spojit dva světy, muže s mužem. Před lety jsem jednoho kamaráda odvezl na svou chatu, na výlet do Polabí. Projevil se tam jako gay, což pro mne bylo překvapení. Ta výrazná maskulinita, expanzivní ego, se najednou překlátilo do submisivní, trpné polohy. Přímo před mýma očima proběhl přerod v citlivou zrůdu. Vyděsilo mě to a okamžitě odtáhlo. Ztuhlý úžasem a znechucený jsem pozoroval, jak si demonstrativně myje tělo, dlouhé obrovité nohy v malém umyvadle – a ve své šílené mysli se domnívá, že mne pohledem na své koňské kotníky přivede k žádostivým úmyslům... Teprve když jsem ho uraženého odvážel z podivného výletu, mi v hrůze došlo, že zřejmě očekával, že mne zláká svým metrakovým tělem a vše bude ukončenou souloží do jeho řiti. Málem jsem se pozvracel, sedě za volantem v dlouhé koloně vozů ve Vysočanech. Mlčky funěl, dotčený praposes, a teprve když se štrůdl hnul podél ČKD a na náměstí Lidových milicí jsem odbočil na Harfu – úlevný smích mi otevřel plíce a za chvíli jsme štekali a chrochtali. On, kníratá samice, hýkal jako mula. Neukojený černokněžník skučel tělesnou žízní. Hormonální běs.

Kabina vozu se otráasala naším veselým (trochu zoufalým) řevem až na Balabenku. Vystoupil na Invalidovně a já vzdaluje se ve zpětném zrcátku jsem zachytil jeho smutný pohled, stesk v srnčích očích. Temný blesk prošlehl jeho tváří. Nicméně vidím, že se vrátil do původních souřadnic, proměna úspěšně proběhla. Na tramvajovém ostrůvku obklopen babkami s nákupními taškami stál zpupně zamračený strýc... Fifi Pírko, červený balonek odletěl.

Dívám se na siluetu hotelu International, opírám se o zábradlí a řeka pod mýma nohama odnáší zavíjející a zase rozvírající se víry. Odtékají ode mne. Vzdalují se uzliny tekuté tmy a filmová města odlesků... Pomalu kráčím podél zdí Trojského zámku a vzpomínám na dívku s blondatými dredy. Natolik tehdy přilnula k mému penisu, že ve chvílích volna, kdy jsme jen tak seděli u stolu v kuchyni a pili kávu – brala do ruky jeho fialovou houbovitou hlavu a kreslila na ni kytičky a ptáčky, sluníčka a nápisy *To je moje* a přidávala podpis. Pod doteky jejích prstů a pod lechtajícím hrotem propisovací tužky jsem znovu kameněl a duřel.

Dívka, kterou jsem v tom čase skutečně miloval – tmavě medovlasá pralesní anakonda – mne tehdy pozvala poprvé do svého bytu na Starém Městě... Vstoupili jsme té noci do meziprostoru, do průrvy. Spojení, na které jsem čekal celý život, komplementární doplňující se chemie buněk a tělesných šťáv. Ovíjela mne svým dlouhým štíhlým tělem a já umíral a rodil se znovu a znovu v jejích polibcích. Celou noc jsem putoval jejím tělem, zas a znovu, vraceli jsme se k těm prahům mezi světy.

Za svítání jsem se vzbudil v jejích vlasech. Vstal jsem a šel se napít vody do kuchyně. Za oknem křičeli kosáci

v koruně starého akátu, na římsách vrkali holubi. Kdesi dole ve dvoře, v kůlnách a přístavcích tiše hučela klimatizace z nějaké podzemní hospody. Naproti, na věži synagogy se otáčely ručičky hodin obráceně, dozadu... Medové vlasy cosi zavolaly ze sna. Vrátil jsem se do ložnice a usnul sladce zaklíněný do její rozpůlené zadnice.

Vzbudil mne šramot kdesi v bytě. Šel jsem do koupelny a cestou sál vůně, bosýma nohama ohledával prostředí cizího bytu... Rozpařený ze sprchy jsem nahý vstoupil do kuchyně, zelenooká seděla u stolu, v konvici míchala med do čaje a přitom četla jakousi tlustou knihu. Přistoupil jsem k ní a mlčky, hledě jí do očí, jsem plácl tlustým údem na stránky z křídového papíru. Šťastně protestovala nad tou živou záložkou, která pomalu lezla po reprodukcích vlámských malířů. Snažila se zaklapnout tu knihu dějin světového malířství, ale nešlo jí to. Tak vzala lihový fix a namalovala mi na žalud srdce, kříže a hvězdy... Byla to mladá odvážná Nebojsa.

Souhrou náhod, kdy po časech pohlavní abstinence jsem se stal citovým objektem několika žen zároveň – učil jsem se ohňovému tanci. Potřeba něhy a svírajících, klouzavých doteků na pohlaví, ta blízkost omamně krásných tváří a těl mi zabraňovala ukončit některé vztahy a zůstat jen při jednom... Blondáté dredy byla sportovní dívka pevného tělíčka a modrojasného pohledu. Přicházela v noci, neohlášena do mého bytu. Přepadávala mne uprostřed spánku a já jí nebránil. Její krátce osrstěný klín byl pevný. Byla to běžkyňe dlouhých tratí... Ale přesto jednou ráno objevila na mém penisu vybledlé kresby permanentním fixem, obrázkové písmo, které nebylo její. Samičí zášť v ní vzplanula,

a protože nebyla schopna se na mne hněvat po prožité atletické noci, s řevnivým smíchem padla na všechny čtyři a pronásledovala mě po celém bytě. S chichotáním ústy chňapala a sála můj úd. Na oko jsem protestoval a couval před jejími rozesmátými rty. Zahnala mne do rohu a tam, klečíc, pečlivě kočičím jazykem sedřela hieroglyfy, které patřily jiné ženě. Hleděla mi oddaně do očí a já, dojatý tou něhou, jsem šťastně prohrál... Naříkal jsem slastí a stříkal někam do prostoru, směrem k jejím plavým dredům a černým, rozšířeným zornicím.

Lví řev se rozléhá vlhou nocí. Přerývané panovačné chroptění, rodící se hluboko v zabijákově hrudi, se odráží od skalnatých stěn širokého údolí. Posléze se přidává celý sbor šelmích hlasů, kničení pralesních psků, vytí kojotů a smích hyen. Zpěv jara se nese tmou v mlžných závojích, v olšových houštinách zpívá slavík. Na druhém břehu táhle hučí čistírna odpadních vod.

Probral jsem se z obrazů minulosti a kráčeje podél zdí cítím ve vzduchu blízkost zoologické zahrady. Šelmince, opičince a hadince mají své charakteristické pižmo, k tomu se přidávají celé pachové stupnice z exotických hnojů od slonů, hrochů a buvolů.

Vcházím do vrátnice a zdravím se s kolegy v zatuchlé miniaturní kukani. V přetopeném kamrlíku žhnou veliké obrazovky, na nich ve stovkách políček záběry bezpečnostních kamer. Povídám: „Pánové, tady snad šukaly opice nebo co. Dneska je tady ve vzduchu nějaká přidaná hodnota.“ Šedý zakrslý kolega se skromně usměje a sklopí oči k rozšmaňaným kanadám. Jeho mladší parťák, černovlasý mánička, vyprskne smíchy a jen utrousí: „Dyť taky jo! Zeptej se tady Jardy, co zas

proved.“ Zadívám se tázavě na staršího opičáka, ten odmítavě vrtí hlavou a povídá mladému rozjívěnému paviánovi: „Hele, neso, di vočipovat tu dolní bránu, ať můžeme vypadnout.“ Povídám: „Kluci, to je dobrý, já to vezmu hned při jednom. Stejně se chci projít.“ Mladší černosotněnec ale varuje: „Hele, vočipuj to pořádně, ta svině náměstkyně, ta kanálie jedna, je schopná zprcat našeho šéfa a ten nám pak zkrouhne prémii.“ Bělohřívek, s nohama do O jak kocour v botách, utrousí: „Možná teď bude chvíli klid, si myslím.“ Pavián pohodil černou hřívou a zařehťal: „Vlastně jo, možná tak do pátku, a v sobotu budeš muset zase do roboty.“ Významně přitom na mě mrká a bradou ukazuje na dlouhý černý obušek pověšený na hřebíku na zdi. Zafrká nosem a rozšířeným štětinatým ústím svých prostorných nozder přičichne ke gumovému pešku. Starý makak se utrhne na mladého: „Nepičuj, pičo! Co pičuješ? Do piči!“ Po tomto verbálním výkonu se oba kolegové se mnou loučí a odcházejí. Zamykám za nimi bránu a sleduju, jak řidič autobusu na konečné nastartoval motor a rozsvítil uvnitř vozu. Z okénka cvrnknul dlouhým obloukem oharek cigarety a otevřel pneumatické dveře. Strážáci jak dvě naložené okurky odplouvají do noci, světlo za zelenými skly putuje spolu s nimi po stěnách Trojského zámku.

Vysílačkou jsem požádal kolegu od horního vjezdu, aby šel k monitorům na hlavní bráně. Dávám si na hlavu svou soukromou, temně modře zářící čelovku, do ruky беру čipovačku a jdu na obchůzku... Zahýbám dolů, podél budovy ředitelství jdu k dolnímu vjezdu, tam přiložím záznamník k dobře ukrytému čipu, a když mašinka pípne, zahnu podél dřevěných palisád a jdu se podívat k lachtanům. Někde poblíž, asi u jezírka, u mrt-

vých říčních ramen, zavolal do tmy kvakoš. V odpověď pípla vodní slípka.

Lachtanovo velké tělo se vznáší za pancéřovým sklem, pomalu pluje v snách. Vstupuje, mizí a zase se vrací do kuželu modrého světla. Krouží ve svém bazénku a oddává se hlubinnému žití. Teď otevřel oči a zahleděl se na mne černou bezednou zornicí. Jako bych se díval skrz jeho mozek, skrz vědomí do jiného vesmíru.

Stoupám podél kamzičích skal, minu spící voliéru dravých ptáků a zahýbám nahoru ke skleněné kopuli ukrývající ve svém nitru klima tropické džungle. Tam je domov oranžového lesního muže a plodožravých kaloňů. Opatrně namačkám kód a zahlásím se kolegovi na vrátnici. Uvnitř na mne z přechodového tunelu dýchne teplý a nechutně vlhký vzduch. Nechci rušit rodinku podřimujících orangutanů, a tak tiše procházím chodbou k hnízdišti letounů. Na stěnách zde všude visí krmítka, pach přezrálých banánů, rozbředlých pomerančů a mazlavého manga se vlní v těžkých oponách. V tomhle nelidském bažinatém prostředí přeletují skupinky šťastných kaloňů, co chvíli zabalí do křídel kymácející se krmítko a odlétají s kusem sladké dužiny v zubech. Neuvěřitelně obratně míjejí mou hlavu, třepetají blanitými prsty a jejich velké lesklé oči se třpytí ve světle modrých paprsků.

Když vyjdu ven, zakóduju alarm a šťastně vydýchnu do svěžího povětří. Pohlédnu do široké městské noci... Na druhé straně říčního údolí, za černým tělesem Střemovky, za mořem ježatých střech, rozsvícených oken v průhledech ulic, za rytmickou němou hudbou barevných signálů na křižovatkách — se tyčí kamenné pohorí, gotický kosmodrom katedrál.

Kráčím po klikatém chodníku, jdu volně a na zrnitém pozadí zvířecí noci naslouchám rodícím se a zase zanikajícím zvukovým útvarům... Z výběhu ledních medvědů slyším sykot a zurčení vody. Nahlédnu do bazénu a vidím známého ošetřovatele, jak ve slabém světle diodové lampy myje vodní tryskou betonové stěny potažené žabím slizem. „Vzal jsem to jako brigádu, docela to ujde. Firma je ráda, nikdo sem dolů nechce,“ volá na mě a zve k návštěvě zakázaného území. Chvilí váhám, ale chlapíkově bezstarostné pohvizdování mne přesvědčí. Šplhám dolů po duralovém žebříku. Na dně betonového výběhu na mne zavane chlad a zvláštní šelmí pach, značky ledního muže jsou všude kolem. Ošetřovatel vypíná vapku a nabízí mi jointa. Potáhnou a vrácím mu retko... Do tiché noční dumky najednou cosi kovově zarachtalo. Poskočil jsem hrůzou. Ze zamčeného vchodu do vnitřního výběhu, kousek nad mojí hlavou, se vysunula bílá medvědí tlapa a dlouhé drápy zachřestily o ocelovou mříž. Vmžiku jsem skočil na žebřík a šplhal k zábradlí. Zkušený, „do pohody“ naložený ošetřovatel se kucká smíchem: „To je v klidu. Pohoda. To von má takovej svůj humor. To víš.“ Srdce mi bije až v krku. Z bezpečné vzdálenosti sleduju, jak medvěd opět zasouvá obrovitou tlapu zpod mříží a se zájmem sleduje, jaký na nás udělal dojem. Sněžné zvíře.

Stovky a možná tisíce generací žili předkové toho medvěda v bílé pustině. Má psychiku utvořenou tak, aby vydržel dlouhé měsíce ve tmě, vichru a třesutém mrazu, za polární noci. Jeho tělo dokáže plavat v podchlazené mořské vodě, v prostředí, v kterém člověk nepřežije dvě minuty... Teď tato bytost jak nějaký ztělesněný sen neznámého boha žije ve městě Praha a jeho mozkem proploouvají obrazy prapodivného života lidí.

Každý den vstupují před jeho zraky tisíce tváří, hemžíví mravenci s rodinami — a on, živý tunel vnímání, nasává do sebe svět a v proudech pocitů je tento film, ty trsy barev, výkřiků a vůní jsou odnášeny do nevyslovitelných oblastí neskutečna.

Noc zaplavila údolí řeky vlahým tichem, hučení ulic pomalu hasne v korytech spících domů. Vůně kvetoucích akátů se vznáší nad morovým puchem z vyhnívacích nádrží blízké čistírny odpadních vod.

V pavilonu hadů svítí pootevřené okénko přípravný. Obcházím budovu zezadu, protáhnu se vrzajícími ocelovými vraty a vstupuji na úzký dvorek, jsou zde zaparkovaná elektrická vozítka, nákladní ještěrky a uprostřed se tyčí hromada přepravek plných zeleniny. Ze tmy ke mně přibíhá vlkošedý ovčák a přátelsky mi pokládá čumák do dlaně. Jde přede mnou, ohlíží se a vede mne dovnitř, za světlem... V úzké chodbě je slyšet, jak kdesi slabě hraje rádio. Jdu za hlasem barokní hudby a proplétám se bludištěm kuchyněk a velikých lednic. Klimatizace a nějaké kompresory hučí v teplém vzduchu. V tom bublání a syčení, za lomozem podpůrných zařízení jsem zaslechl mohutné šplouchání. Otvírám služební vchod do expozice a v přítmí mne vítá zářící oko mladého kajmana, který se vyhřívá pod infračervenou lampou... Koutkem oka jsem zaznamenal pohyb a prudce se otočím. Za skleněnou stěnou velikého akvária pluje má známá, vlčí dívka. Dlouhé tmavé vlasy jí ovíjejí tvář. Zaťukám na sklo, ona se překvapeně zadívá, poznává mne a mile se usměje. Vidím, že kartáčem drhne mechem porostlé vzduchovací kameny. Jak velká zlatá ryba se vznáší v oblacích stříbrných bublin. Světélkující neonky ji obklopují v těkavých

hejnech a zelené porosty dlouhých vodních trav ovíjejí její tělo.

Nedá se nic dělat, svlékám se do trenek a po štaflích lezu nahoru, do zákulisí. V technologickém ochozu nad terárii a ještěřimi bazény nacházím ten správný, otevřený průlez a spouštím se pomalu ke zlaté, nohaté rybě. Nadechnu se a pod hladinou, skrz přivřené oči, rukama hledám její útlé boky. Zasměje se na mne a bubliny jí vylétnou z úst. Dávám jí nový vzduch dlouhým polibkem... Potom se mi v hlavě rozsvítí lišácký nápad. Pořádně se nadechnu a znovu se ponořím. Přidržíím si její pružné, vznášející se tělo a přiložím svoje rty na její klín. Skrz látku jejích plavek vypouštím dlouhé bubliny vzduchu. Holka úplně znehybněla a naslouchá... Zpívám, bzučím a mluvím k jejímu tělu. Vyzývám píču.

Když mi došel dech, musím nad hladinu. Jde se mnou. Bere mne jak velké plovoucí dítě, vyndá z plavek mladý pevný prs a vloží mi ho do úst. Vznášíme se v teplé šumící vodě. A je mi, jako bych šťastně umřel a opět se narodil. Moje mladá matka mne drží v náručí. Její snící tajemná tvář je prozářena přítomností velikého vesmíru.

Jak dva velcí mokří mloci capeme do přípravný a dívka mi podává cíp velikého ručníku. Svlékám mokré trenýrky a ona sklepala na podlahu své plavky. Utírám jí křehká záda a nevydržím ten pohled, přiložím ucho a naslouchám srdci, hledám pohyby jejích svalů. Ona se mi otáčí v náručí, hledí mi do tváře a kapky vody se jí třpytí na řasách. Nevydržím to a probuzeným, ztěžklým údem jí jezdím po stehnech, hladím jí pevné břicho. Dívka skloní hlavu a soustředěně přihlíží putování slepého hada za pravdou. Slituje se nad ním, semkne

prsty na pravé ruce, udělá okénko mezi palcem a ukazovákem a přiloží na jeho hledající, vzepjatou hlavu. Okamžitě, když pocítilo mé tělo oporu, klouzavým pohybem, dlouze a do hloubky začalo pronikat její dlaní. Schoval jsem svou tvář do jejích vlasů, rty uchopil lasturku jejího ucha a dýchal. Had se svlékl z kůže.

Naslouchala svým tělem mému tělu, a když hrozilo, že už nevydržím ten příval, tu krev v napnutých žilách, odpoutala se ode mne a s dlaní položenou na mé hrudi, s očima na mých očích, přijímala úderý mého srdce... Pak odstoupila a se zrakem pořád zaklesnutým v mém zalykajícím se pohledu nahmatala na kuchyňské lince misku se sušenými švestkami, několik si jich vložila do lůna a zdánlivě nezúčastněně, tiše mne vyzvala: „Žer.“

Mladí zelení gaviálové nehnutě zírali svýma velikýma očima, když jsme přilezli jak nějaká příšera do expozice a ona si klekla na velký umělý kámen v opuštěném teráriu... Dělalí jsme člověka. Ta bytost měla dvě hlavy, čtyři nohy a čtyři ruce... Žral jsem, frkal a mlsal, přežvykoval a polykal dužnaté sladké švestky, hltal jsem její pysky, a nakonec se jí jazykem vpáčil do řiti.

Nevydržela ten nápor a s tichými výkřiky se otočila naznak. Její dlouhé nohy jsem si položil na ramena a zaklesl se do ní jak klíč do zámku... Pomalu se houpe-me, znehybníme na okamžik, aby nás opět rozhýbalo to vnitřní moře, ty vlny v nás... Neznám nic silnějšího, ty pohyby smrti uvnitř touhy. Gravitace lásky prohýbá můj zrak zevnitř. Mé žíly jsou k prasknutí naplněné děsivou silou. Hledám její zasněnou tvář, její tělo, ona i svět okolo ní – vše zlátne. Barvy jsou oslňující... V zatmívajících úderech krve v mozku zavírám oči a cítím, jak se otevírám, jak cosi většího, než jsem já, prochází skrze mne, jde to do ní.

Obrovský plod zvířecí noci, větvící se žíly touhy, listy a výhonky pocitů vytvořily setkání nás dvou. Teď, když stojíme oblečení a zklidnění před pavilonem plazů, dýcháme skrz horkou krev, do plic nám vniká svěží chlad jarní tmy – hledím, jak tunely v nás, ty díry, co vykouřila láska, se plní jiskřícími hvězdami. Mraky odešly. Říká mi dívka: „Pojď, podíváme se ke kamarádům.“ Spolu s vlkošedým psem kráčíme, co noha nohu mine, potichu míříme k pavilonu goril.

U jezírek osamělé žáby škrunkají ve vodách. V černých stínech rákosin, v modravých odlescích nočního nebe potichu, na jedné noze spí růžoví plameňáci. Někde v dálce za kopcem se plačtivě zasmála hyena a jako odpověď prošlehla krátká vřava v pavilonu opic. Zahradá se opět ponořila do ticha.

Obcházíme pavilon goril, čtečkou hledám dobře ukrytý čip. Vzadu jsou pootevřená ocelová vrata. Z nitra budovy zaznívá tichý smích a vůně kávy se line spolu s marihuanou do vlahého povětří... Blízko nás, na druhém břehu, hučí kanalizační čistírna. Řeka za náspem odtéká jako tento krásný čas, v mohutném proudu čeří svůj tok v kamenech a šterkových ostrovech, zdánlivě usíná v písčínách, a když pročeše dlouhé krvavě rudé kořeny olšin, odchází do tmy za skalnatou soutěskou. Dlouhé paprsky z reflektorů tečou po hladině, Vltava má zjizvené, věčně živé tělo plné vírů a hlubinných vyvěřelin. To rozryté, po miliony let opracovávané dno otiskuje do běžící vody svou tvrdou tvář.

Vcházíme do pavilonu goril a jdeme za hlasem, který právě cosi zaujatě vypráví a jemuž v odpověď zaznívá přátelský smích. V přípravně u velkého stolu pod lampou sedí kruh dobře naladěných lidí. Vítám se s domá-

cím pánem, ošetřovatelem goril. Jeho znám. Jarda, chlapík s pestře obarvenými vlasy vesele se na mne šklebí, přátelsky mrká na dívku a přivírá oči nad kouřem stoupajícím z cigarety, kterou má vetknutou v koutku úst. Dívka mne seznamuje s muži, které zatím neznám: „To je Petr, je tady nověj, u ostrahy.“ Jeden obrýlený bledý chlapík, ostatní mu říkají Inženýre, se představuje: „Já sem Adam.“ Mluví tichým, řezavě zřetelným, strojovým hlasem. Zdánlivě bez emocí, při bližším pohledu však možno rozpoznat dobře ukrývaný citový uragán... Další mně zatím neznámý kolega se opírá loktem o kuchyňskou linku a pohupuje se na nebezpečně zakloněné židli. Pod lampou se mu lesknou koňsky zdravé dlouhé vlasy a jeho rtuťovitý obličej zřetelně ukazuje bystrý, jak břitva ostrý intelekt. „Ahoj Doktore,“ zdraví ho dívka, a než stačí dokončit větu, chlapík na mě zavolá: „Zdar, já sem Kryštof!“ Hodí po mně pozorně okem, zadívá se na dívku a žertovně jí pohroží prstem: „Teda Lauro...“ významně se odmlčí a udělá smutný obličej. Vidím, že je to kašpar, a tak se na něj přátelsky usmívám. Dívka se červená a ukazuje mu pěstičkou do zubů. Mračí se na něj, ale dlouho to nedokáže. Doktor dělá, že pláče, a třesou se mu ramena. Všichni se mu smějí a on se nakonec přidává. Ještě zvolá žalujícím hlasem: „Zlomila si mi srdce, půjdu si postěžovat k lamám, ty jediný máj pro mě pochopení.“

Sedáme si ke stolu a tu zahlédnu v koutě v šeru usmívajícího se holohlavého chlapíka. Jeho znám, je to místní řezník, rozváží po zoo krvavé maso, mrtvolý zvířat do pavilonů dravců. Kývu na něj: „Čau Josko!“ V odpověď mi zastříhá ušima a zmuchlá svůj obličej do škvírek. Nějak umí přitisknout svou bradu ke špičce nosu. Vypadá přitom jak Pepek námořník. Jediný detail je na

něm lehce zneklidňující – má černě tetované linky okolo očí. Pepek toho moc nenamluví, ovládá řeč těla, a pokud nemusí, používá posunčinu, kterou dotáhl k artistické dokonalosti. Nějak je poznat, že dlouho seděl ve vězení. Nikdo se ale na jeho minulost neptá. Je to hodný člověk a okolo něj je vždy několik metrů ticha a klidu.

Bledý inženýr Adam zablýskl skly brýlí a tiše zaráčkoval: „Hele, mám takovou zajímavost, před chvílí jsem to vytáhnul ze systému. Docela dobrej úlovek. Tohle musíme archivovat, může se to někdy hodit.“ Přesunuje k nám monitor. Všichni se nakloníme a s napětím čekáme. Na obrazovce se ukáže nazelenalý přísvit infračervených kamer. Poznávám to místo, je to prázdná karanténní maštal pro nemocné kopytníky. Do zeleného kuželu vstoupí paťatý strážák s nohama do O, můj kolega, s kterým jsem si před pár hodinami vystřídal směnu. Překvapeně se zahledím na dívku, která cosi hledá ve svém telefonu, ona se usměje a pokrčí rameny: „Adam je ajťák, administrátor systému. Má na starosti celou počítačovou síť. Spravuje všechny servery.“ Na videu je pohyb, strážák zašlapuje dokouřenou cigaretu a na kohosi kývá. Teď doprostřed maštale vchází statná žena. Je o hlavu větší než zakrnělý strážný, to mu ale nevadí, aby si na mohutnou dlaň nenamotal její dlouhé, rozpuštěné vlasy. Zakroučí rukou a žena se ohne do záklonu, teď si kleká na zem, do pilin. On jí cosi říká, hýbou se mu vlasy na zátylku, teď jí křičí přímo do obličeje. Plesk! Všichni jsme sebou cukli, videozáznam je němý, ale ta scéna je tak sugestivní, že si zvuky automaticky domýšlíme. Řezník Joska odstrkuje židli, zvedá se a odchází ven, na vzduch. Jeho citlivé nervy už teď vědí, co bude následovat... Nejasně tuším, obávám se, že vím, kam tahle scéna dospěje. Kryštof

doplňuje věcný komentář: „To je náměstkyně, velká svině – němčyně. A svého kolegu poznáváš.“ Mlčky přihlížíme, jak zakrslý strážný, šedovlasý opičák, fackuje spokojeně se tvářící masitou ženu. Vláci ji za vlasy v pilinách manéže. Ano, je to cirkusový výstup, drezura. Mužík oddychuje, došly mu síly a cosi přikazuje, ukazuje prstem. Žena se na podlaze svléká, z tučných stehů stahuje punčochy, teatrálně odhazuje prádlo, lodičky sklepává z velkých chodidel... Oddychuju zrychleně. Laura mne pohladí po zátylku, dá mi letmý polibek na ucho a odchází si ven stoupnout k řezníku Joskovi, aby si spolu dali cigárko. Kývu a vracím zrak na monitor. Uprostřed žabincového světla noční kamery stojí jakási srostlina těl, holých nohou, kožených bot, opasků a vytřeštěných očí. Žena má otevřená velká ústa, mrká namalovanými řasami a malý muž jí jezdí přirozením po obličejí. Musí ho sát. Potom ji převrátí na záda jak nějakou velkou dětskou hračku – sám vypadá jako vrásčitý kluk, který montuje „nákladák“. Teď mužík hmátl ženě do rozkroku, zvedl ruku k očím a roztáhl prsty. Dlaň se mu leskne slizem. Strážák dosahuje až jakési virtuozity ve své tělesné odpornosti. Jeho opičí ústa se roztahují ve spokojeném úsměvu a odhalují mezery po vypadaných zubech. Tchoří očka mu září dětinskou spokojeností. Poplácává náměstkyni po hýždích. Pojednou strne v jakémisi tanečním gestu. Připomíná sólistu nějakého strašidelného provinčního baletu. Ejhle! Tajtrlík tancuje šavlový tanec. Několika kroky obchází čekající bachyni, hledá vhodný úhel útoku. Bahnice má rozčuchané vlasy přes obličej, ani nedýchá. Černý opičák se skloní nad zeleně zářícím tělem a – odepne od pasu dlouhý obušek, plivne na jeho gumové tělo a pomalu ho ženě zasune do řiti.

„Hustý!“ zvoláme sborově, a když inženýr Adam hlasitě odklikne konec videa, hlasitě si všichni oddechujeme.

Jdeme všichni na vzduch, utvořili jsme hlouček okolo řezníka Josky a mé „vlčice“ Laury – a kdosi dal koloovat silného jointa. Představení pohlavních šlenců nás sblížilo. Bizarní divadlo ukázalo obnažené mechanismy touhy. Così obecně lidského, a vlastně i zvířecího, ta děsivá síla rozmnožovacího instinktu – to jsme si uvědomovali každý sám v sobě. Naše mlčení je ale prostoupené komunikací myšlenek, odehrávají se posuny ve sdílených emocích. Přímo cítím pohyb kontextu... Zaposlouchám se do šumění stromů nad řekou, nechám zaznít hlubokému huhlání nočního ptáka, vydýchnu kouř z plic, předám žhnoucí oharek a cítím potřebu pohovořit: „Ve věku asi padesáti let jsem počal opatrně (jak plavec v oceánu, který ztroskotal za temné noci) ohledávat neznámé těleso svého života. Všichni jsme na rozhraní, na linii dotyku s proudícím, vlnícím se časoprostorem. Ohlížíme se zpět, my – synové a dcery Chaosu, hodnotíme své reakce, uvědomujeme si naše problematické vlastnosti. Žasneme nad projevy naší touhy a nad bytostmi, které jsme na cestě životem potkali. Jejich tváře a slova jsou naším šatem. Jsme oblečeni do druhých. My – jsme oni... Domluvil jsem.“ Rozpačitě jsem se pousmál a pohlédl na své nové přátele. Inženýr Adam blýská souhlasně brýlemi, smutně a zároveň spokojeně kýve hlavou, doktor Kryštof halasně v kašli a smíchu vydýchne oblak dýmu a řezník Joska mu dává herdu do zad. „To je silnej materiál. Musím se dodavatele zeptat, co to vlastně je. To je atomový brko!“ povídá a utírá si slzy. Dívka a řezník se tiše usmívají, Laura mi nakonec dá svou paži na ramena

a vplete dlouhé prsty do mých vlasů. Cítím, že mi dělá „čertovské růžky“ nebo „oslí uši“, kolegové se přátelsky usmívají.

Jdeme dovnitř, za světlem, do tepla. Rosa už stoupá od hladiny, potahuje trsy trav a v hebkých cárech mlhy obtéká lampy na nábřeží... Inženýr Adam zpomalil svou chůzi v úzké chodbě a ohlížeje se na nás přes rameno povídá: „Tuhle v rádiu dávali vzpomínkový pořad o Hanzelkovi a Zikmundovi, někde z Blízkého východu, snad z Íránu, ze Sýrie, nebo to byl snad Libanon? Prostě jistý reformní emír, předák Drúzů, pokrokový socialista Kamál Džumblát, sám absolvent politické ekonomie v Oxfordu, pokoušející se zavést v padesátých letech minulého století ve své zemi osobitou sérii sociálních reforem — školství a zdravotnictví zdarma, podpora v nezaměstnanosti atd. Tenhle chlapík vypravoval našim cestovatelům, že v jeho zemi existuje několik staletí staré proroctví, které říká, že na začátku třetího tisíciletí se narodí kdesi v Asii, snad v Číně, sjednotitel světa... Nastane pak tisíciletá říše lásky.“ Dívka se ptá: „A jak to dopadlo, podařilo se to?“ Doktor se smutně usmál: „Co se týče toho emíra, byl svržen, nebo předčasně zemřel, zkrátka — reformy se nekonaly, nastala občanská válka, náboženské a etnické konflikty, intervence velmocí prosazujících své zájmy. A Čína? To je území, kde náš evropský čas je pouze malým ostrůvkem v moři jejich dějin. Hejkali sme na stromech, když oni měli už svoji kulturu a císařství. Ty hrají svoji hru.“

Doktor Kryštof se věcně zeptá: „Jak nazveme to video, jak mám uložit ten soubor se strážným a náměstky?“

Řezník Joska zafrkal nosem a zašklebil se. Ošetřovatel Jarda, dosud mlčící, vyplivl rozžvýkanou sirku,

zamyslel se, pohodil modrými a rudými prameny vlasů a utrousil: „Kormutlivý Blátomil.“

„Hezký!“ voláme sborem a gorilím pavilonem se rozléhá potlesk. Tento halas vyvolal odezvu kdesi ve výběhu, ošetřovatel Jarda zbystřil a odchází to zkontrolovat.

Doktor Kryštof a inženýr Adam cosi vážně dohadují. Jsou plně zaujatí, inženýr ukazuje doktorovi cosi v telefonu. Slyším jen útržky: „Elektrické maso... nekonečný regres kontextů... metasítě... kolaps vlnových funkcí.“

Vlkošedý pes se vášnivě pustil do granulí, které mu Laura nasypala do misky. Potom se hlučně napil. Když dochlemtal, protáhl se a zachrastil pařáty na podlaze. Rozhlédl se po místnosti a čumákem zavětřil. Na skříní našel plyšovou koalu. Začal prosit a dožadoval se své hračky. Laura protočila oči k nebi a se slovy „Na, tady máš tu svojí Mášenu“ podala velkou huňatou obludu šťastnému vlčákovi. Ten okamžitě nahnětl měkké, vatelínem vycpané medvědí tělo pod svou hruď, objal je packami a s vyplazeným jazykem a slastně přivřenýma očima trtká jak o život. Couvá zadkem napřed, okolo stolu, od rohu k rohu, porazil prázdný kýbl, a když se mu smějeme, uraženě na nás štěká. „Puberta s ním mlátí,“ omlouvá ho Laura a má růžové tváře.

Spokojeně naslouchám cvrkotu okolo sebe. Po dlouhé době se necítím v životě sám. Beru Lauřinu ruku, spočívající na mých ramenou. Jdeme si sednout do kuchyňky, do šera. Dívka se láskyplně vymaní z mého objetí, s úsměvem se na mě ohlédne a plní varnou konvici vodou a do hrnků sype mletou kávu. Dívám se na její svalnaté útlé boky, na ten podivuhodný zázrak ženského těla. Hudba křehkých ramen a jemných paží. Dlouhá šíje... Nevydržím to, беру ji v pase a natáčím k sobě. Její jemnou drobnou ruku si vkládám do úst. Ona se

nade mnou sklání, vědoucně a laskavě na mne hledí a teď cítím, jak stiskla prsty hřbet mého jazyka. Co je to se mnou? Mám erekci a chci být zadušen.

Laura mne polibkem vysvobodila z bludných představ. Ještě se chvěju jak vykoupený žabí princ. Pomáhám dívce odnést šálky kouřící kávy našim přátelům. Pak se nenápadně vzdálím.

Jdu chcát k plotu. Močím skrz pletivo a z trávy stoupá pára. Otočím se k rozsvíceným oknům, slyším tlumené hlasy a smích kolegů. Pohlédnu na nebe, na své ruce, na temnou siluetu kopce, na zoologickou zahradu, kde spí a žije nočním životem armáda bytostí, jejichž pocity a instinkty tvoří síť, na níž září atomy jak barevné žárovky v lunaparku na konci sezóny... Dýchám do světa a ten se přede mnou rozvírá jak hebký hluboký květ.

Lidé uvnitř gorilího pavilonu, blízcí mé bytosti – a dívka, mladá halouzka čerstvě obrostlá hebkým listím, do jejíhož tichého šumění schovávám svou tvář. Jdu za nimi, za hlasem přátel, a jak se blížím k rozsvícenému stolu, roste na mé tváři šťastný úsměv... Sedí v přípravě pod lampou jak karetní hráči a jejich zaujetí a opravdovost mne neodolatelně přitahují jak plamen mûru. Chvilí kroužím okolo, hrnek vystydlé kávy v ruce, a naslouchám.

Doktor Kryštof povídá: „Hele, teď nedávno jsem viděl dokumentární film o albatrosech. Normálně, celý svůj život žijí v páru. Teda dva tři roky létají každý sám okolo zeměkoule, toulají se na oceánech – ale když přijde jejich chvíle, sejdou se na jejich společném hnízdišti, mají tady pevný bod v časoprostoru. Vyhledají se navzájem a začnou svatební tance, klapají zobákama,

navzájem si čechrají peří, pár dní jim to trvá, než si zvyknou, než se jim vrátí ten pocit vzájemnosti. Tady navážou na přerušenu řadu předešlých hnízdění, otevře se v nich spící, do sebe zabalená dimenze a prošle hne plamen lásky. A založí další generaci bílých letců.“

„No a?“ tázavě se předklonil ošetřovatel Jarda a odhodil z očí růžový pramen obarvených vlasů. Pak si zapálil cigáro, potáhl a podal ho řezníku Joskovi. Ten k pobavení všech našpulil ústa a začal posílat do světa nad stolem kouřové signály.

Kryštof chvíli hleděl na rozplývající se, stále se rozšiřující kroužky dýmu a pak zamyšleně říká: „No, představ si, několik let se neviděj, potom nějaký vnitřní hodiny v nich zazvoní a oni se vrátí na nějaký malý ostrov, útes ztracený kdesi v oceánu. Najdou se a poznají mezi stovkami jiných albatrosů... A teď to přijde – v tom dokumentu bylo vidět, jak se oba rodiče pečlivě starají o jediné mládě. Vždycky jeden odletí na pár dní nad moře a pak přináší mláděti natrávenou potravu... A blízko toho hnízda, který je na zemi, takovej letitej kalich z bláta, trusu a slepený trávy – dali filmaři skrytou časosběrnou kameru. Bylo vidět, jak to mládě roste, jak se u něj oba, otec s matkou, střídají... A jednoho dne, když se jeden z rodičů dlouho nevracel a druhý ho šel vyhlížet na útesy, mládě se batolilo v hnízdě a nakonec přepadlo přes okraj. Jelikož je ten hliněnej kalich na zemi, tak se mu nic nestalo. Jenže – vrátit se zpátky bylo pro mládě těžký, ten val, okraj toho hnízda byl vysokej a mladej albatros padal zpátky, pomáhal si hlavou a šmatal, drápal se po stěnách, ale pořád se mu to nedařilo. Dokonce když se vrátil dospělej albatros, tak mu nepomoh, vůbec neregistroval mládě, který se batolilo několik centimetrů za okrajem hnízda. Hledal

ho uvnitř a komentář v tom filmu říkal, že co je za okrajem hnízda, rodič nevnímá jako mládě, a pokud se mu nepodaří přilézt zpátky do hnízda, klidně ho nechá uhynout hladu. Prostě co je v hnízdě, tak je mládě, co je mimo něj, to dospělého ptáka nezajímá... Nakonec to dobře dopadlo. Mladej si pomoh zobákem a vyškrábal se dovnitř. Nad ním se tyčící otec mu hned vydávil natrávené ryby do hladově rozevřeného zobáku... Proč o tom mluvím? Jaké asi automatismy, jaké instinktivní matrice máme sami v sobě? Co vidíme a co nejsme schopni ze světa protékajícího okolo nás zachytit? Co nebo kdo nastavuje naše orgány vnímání a jakou máme úlohu v příběhu, jehož předcházející a ani následující děj neznáme?“

MLčíme a zamyšleně hledíme na naše ruce, které jakoby ponechány samy sobě v kuželu světla přesouvají hrnky s kafem, odnášejí do tmy a vracejí nazpět nedopité sklenice, červené jablko je nakousnuté a rovněž ponecháno samo sobě, plastová lahev s perlivou vodou jiskří stoupajícími řetízky bublin, nedokouřené cigarety v popelníku vypouštějí pramínky tenkého modrého dýmu, který stoupá a mizí ve tmě u stropu.

„Prostě jsme stejný jak ti ptáci, možná horší. Oni mají každý svého partnera, létají svobodně na mořích, najdou se – když se potřebují a milují po celý svůj dlouhý život. A my? Kde je naše hnízdo? Spousta lidí se rozvádí a někteří nevydrží ani sami se sebou. Hledáme únik z reality, kterou nejsme schopni zvládat, účinně ovlivňovat. Máme globální informace, ale na lokální úrovni, sami v sobě máme nezvladatelný bordel. Abychom přežili, máme masky na obličeji, tváříme se jako někdo jiný, sami sebe neznáme a bojíme se podívat na tu tvář do zrcadla. S klapkami na očích jsme pouze

vyděšení koně pohánění kupředu softwarem svých instinktů a imprintingem emocí. Jsme chodící zásobárny DNA. Tvoříme ‚biologickou podstatu národa‘,“ smutně konstatoval doktor a zahleděl se na své ruce, zaťaté v kuželu světla, roztáhl prsty a zabubnoval s nimi na desce stolu.

Napětí povolilo a všichni jsme se pohnuli. Šum hovorů zaplnil zející ticho po Kryštofových tvrdých větách. Vyhledal jsem očima Lauru, stála spolu s řezníkem Joskou u dřezu v rohu kuchyňského koutu a dívali se směrem k nám, do světla u stolu, střídavě hleděli skrze tyrkysovou skleněnou kuličku. Dívka s úsměvem přišla, sklonila se nade mnou a schovala mne do svých vlasů. Políbil jsem hebkou pleť na jejím krku a rty vyhledal ztajené signály, vzdálený tlukot jejích tepen. Do nastavené dlaně mi podala skleněнку a já tu studenou planetu přiložil k přimhouřenému oku. Uviděl jsem zelenkavý, olejnatě duhový povrch nějakého neznámého kosmického tělesa, snad vzdáleného, dosud neobjeveného Neptunova měsíce.

„To jsou plody minulosti. Jíme otrávené ovoce ze stromu poznání, a tím nemyslím tohle jablko,“ ukázal dosud mlčící inženýr Adam na jonathana, opuštěného uprostřed stolu. Ošetřovatel Jarda vzal lesklý plod, nožem seřízl nakousnutý díl a zbytek na dvě velká kousnutí schroupal a šťopku cvrknutím poslal kamsi za sebe. Pak se zhoupl na židli, s přátelským heknutím poplácál Adama po ramenou, zvedl se, nabral do náruče jablka z přepravky a odešel směrem ke gorilímu výběhu.

Inženýr blýskl svými skly, zahleděl se do světla nad stolem a ukázal na několik průsvitných tiplic a komárů, kteří v marné touze kroužili okolo žárovky a svými

křehkými těly naráželi na neprostupné sklo. „Stejně jako oni klepáme na nebeskou bránu. Každá generace už od počátku věků v sobě nese touhu překonat svůj úděl.“ Adam si naslinil ukazovák a vzal na špičku prstu na stole ležící strnulý skelet právě uhynulého komára. „Tohle tělo žilo pár hodin nebo dní. A teď je prázdné. Život z něj odešel. Zůstaly pomalu se rozpadající buňky, mikroorganismy, spory, viry a molekulární řetězce zahájí dezintegraci. Entropie v přímém přenosu.“

Povídám: „Ale my žijeme. Žije i naše civilizace. Nějak se to vyvíjí, někam to putuje. Není to snadné, a už vůbec ne radostné, ale proudí to všechno okolo nás. A my s tím.“

Adam se smutně usmál: „Máš pravdu. Jo — ale hodně toho ještě zbývá. Kámen má svůj čas a my zase svůj. Tolik se vyzářilo lásky a bolesti. Tolik nadějí a žalu. Jsme jako semena rozhozená ve větru.“

Doktor Kryštof vyfoukl veliký oblak dýmu z cigára a předklonil se do světla, vztáhl ukazovák a zatukal na desku stolu: „Adam má pravdu. Všechno se to řetězí a jde za námi. Stojíme na tom. Na těch nadějích a zmařeném úsilí. Všechny ty generace před námi — vlastně žijeme v jejich splněných přáních. Všechno to dopadlo trochu jinak, než si vysnily, ale nakonec máme letadla a kosmické rakety, máme elektřinu, teplo a dost jídla. A máme bohužel přes to všechno války, hladomory a pandemie, stejně jak ve středověku. Jsme troglodyti sedící ve stíhačce. Supermoderní technologie a neolitické emoce.“

Pokrčím rameny: „Je to prostě náš úděl. Tak jsme utvořeni. Jsme zvířata, která se občas chovají lidsky.“

Inženýr Adam ožil: „Říkal jsi úděl? Víš, co to byl Nový úděl?“

„Něco ve Spojených státech, projekt reforem před druhou světovou válkou.“ Mnu si bradu a tázavě se dívám na kolegy kolem stolu.

Adam se mi dívá upřeně do očí a soustředěně s důrazem povídá: „To je Roosevelt, prezident, který přišel k moci v době, kdy průmyslový kolos USA vstoupil do ekonomické krize a sociálního rozvratu. Desítky milionů nezaměstnaných. Polarizace společnosti. Radikalizace politického spektra. Banky a korporace se spojily s armádou a byrokracií proti lidem. Policejní složky a tajné služby začaly kooperovat s mafií na ovládnutí silných zaměstnaneckých odborů. Z tohodle manželství vzešla prohibice a pašování alkoholu, které se stalo základem bohatství celé jedné společenské vrstvy. Stejně jako dnes obchod s drogami... Když Roosevelt nastoupil do úřadu, zavřely banky své obchodování a způsobily krach, bankrot, bezvýchodnost... A tehdy Roosevelt svolal zvláštní zasedání Kongresu a požádal pro sebe mimořádné plné moci. Žádný americký prezident neměl tak obrovskou pravomoc, jakou poté získal. Kongres ho nemohl odmítnout. Od dob Abrahama Lincolna byl to právě Roosevelt, který sjednotil ožebračený národ a lidé stáli pevně za ním.

Nový úřad začal. Den po obdržení plné moci pozastavil prezident USA všechny bankovní transakce v zemi, zredukoval výdaje na udržování mamutího státního aparátu, prosadil zákon o...“ Adam přerušil svou řeč a hmatl do batůžku ležícího pod stolem. Vylovil z jeho útrob knihu, rozevřel ji na založené stránce a začal nahlas číst: „Prosadil osnovu zákona o národní ekonomice, zakázal vývoz zlata, zahrnul do rozpočtu pět set milionů dolarů na pomoc obyvatelstvu, vytvořil občanské hlídky na ochranu přírodních zdrojů země, realizoval

zákony o reorganizaci zemědělství a průmyslu, donutil vládu poskytnout úvěry majitelům domů, aby alespoň nějak řešil katastrofální bytový problém, zrušil prohibici, na které se obohacovali gangsteři a zkorumpování vládní činitelé, legalizoval vytváření nových odborů...‘ Tolik Julian Semjonov v knize Rozkaz přežít.“ Kryštof zaklapne knihu a podívá se nám do očí. Je ticho a kdesi v útrobách gorilího pavilonu tiše zaduněl hluboký vzdech. I zvířata mají zlé sny.

Nevydržím už mlčet: „Tohle mi něco připomíná, to je jak dneska. Akorát v mírnější a měkčí formě. Stejně jako tenkrát nemají normální lidi kde bydlet, široké vrstvy obyvatelstva se pohybují na hranici chudoby.“

Adam smutně pokýval hlavou: „Zas to přijde. Krize se bude prohlubovat. Cyklus proměn už začal. Pokud se nestane něco rychlého a účinného, bude válka. Tyhle problémy vedly nakonec vždycky k zabíjení lidí. Boj o zdroje. Silné zájmové skupiny a nestabilní státy. Stejně jak u Aztéků, v Egyptě nebo kdekoli jinde v dějinách. Stačí neúroda, změna klimatu — a spustí se řetěz událostí, strašidelná logika chaosu.“

Kryštof se předklonil a zadíval se každému z nás přímo do očí: „To ale znamená, že je nutné se na to připravit. A pokusit se zasáhnout, ovlivnit systémové procesy, které se už teď odehrávají. Zatím jsou skryté uvnitř byrokratických a korporátních struktur. Ale rozklad naší civilizace už začal. Kdesi uvnitř již léta zuří bratrovražedná válka.“

„A řešení? Je nějaká pomoc? Dá se něco ještě dělat, anebo budeme čekat, dívat se na obzor, až nás spláchne tsunami?“ rozčileně vstávám od stolu a obcháším místnost dokola. Zastavím se u dřezu a nervózně prsty bubnuju do nerezového plechu.

Adam s Kryštofem se na sebe podívají a chvíli mlčí. Do toho náhlého ticha se vrací Jarda. Nohou posune přepravky s ovocem, zarachotí s plastovým kýblem a s překvapením na nás pohlédne. Odfoukne si z očí duhové vlasy a zvedne obočí: „Co je, byl tady anděl? Proletěl by ses taky, Josko?“ zazubil se na řezníka a ten jen zakoulel podmalovanými očima a nechal je na chvíli zmizet v přivřených víčkách.

„Nevím, jestli to byl anděl, Jardo. Ale pokud ano, tak to byl ten svržený z nebe.“ Adam se nervózně pousmál, sklopil oči a mlčky kývl na Kryštofa, ten pokýval hlavou a tiše povídá: „Tady doktor má na mysli tu záležitost z Goethova Fausta, ten princip ve svém ztělesnění, říká tam: Té síly díl jsem já, jež chtěje vždy konat zlo, vždy dobro vykoná.“

„Mluvíte v hádankách, přátelé. Vůbec tomu nerozumím. Vy snad jo?“ pohlédnu na dívku Lauru a na ošetřovatele Jardu, který stojí v šeru spolu s řezníkem Joskou. Zaregistruju jejich vážné nehybné obličej. Vrátím se k doktorovi a inženýrovi, sedí tam vedle sebe a mlčky na mě hledí. Kryštof nakonec povídá: „Mluvíme, Petře, o principech. O světle a nepřítomnosti toho světla. O tmě mluvíme.“

Adam pohlédl na Kryštofa a ten převzal štafetu: „Víš, jak tady inženýr vyprávěl o prezidentu Rooseveltovi a velké krizi na konci dvacátých letech minulého století – tak je potřeba zmínit jednu věc. Řešením té světové krize byla nakonec druhá světová válka. Respektive příprava na válku. Průmysl celý třicátý léta vyzbrojoval armády všech potom zúčastněných států. Ta ekonomika ale vedla nakonec k tomu jedinému možnému vyústění. A odborníci to věděli. Banky to velice dobře registrovaly. A celé zájmové skupiny na obou stranách